

Democràcia i participació social

Codi: 101666

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	OT	3	2
2500260 Educació social	OT	4	1

Fe d'errades

Es corregeix la següent informació de l'apartat Avaluació: Tant l'examen com el treball en grup es podran recuperar mitjançant proves individuals a realitzar el dia 05/02/2024.

Professor/a de contacte

Nom: Carlos-Eric Delclos Gomez-Moran

Correu electrònic: carlos.delclos@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

No es planteja cap prerequisit per cursar l'assignatura

Objectius

L'assignatura vol aportar a la titulació d'Educació Social una visió sobre la democràcia i la participació social que sigui útil per al treball socioeducatiu diversos àmbits, contextos territorials i/o institucionals.

Des del punt de vista conceptual, partirem d'una comprensió de la democràcia que vagi més enllà dels aspectes formals i institucionals de la mateixa (Democràcia entesa com a conjunt de procediments i institucions vinculades al poder de l'Estat) i que incorpori les seua dimensió social (Què és i com es construeix una societat democràtica? Quina relació hi ha entre democràcia i societat civil? I entre democràcia i desigualtats socials?), tot vinculant l'anàlisi de la democràcia i les esferes de inclusió social (estat, mercat i comunitat). Reflexionarem sobre pràctiques consolidades com la participació ciutadana a l'esfera local promoguda per les administracions públiques, així com conceptes emergents com els "béns comuns", la innovació social, la economia col·laborativa o la relació entre acció política i TIC.

Posarem l'èmfasi en l'anàlisi de la participació social com a una pràctica socioeducativa amb potencialitat transformadora en contextos socials diversos. Aprofundirem en el coneixement d'estratègies i pràctiques que permetin fomentar la participació de la ciutadania en l'àmbit públic.

Competències

Educació social

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Dissenyar i desenvolupar processos de participació ciutadana i acció socio-comunitària.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinari).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar diferents tipus de comunitats i les principals característiques que les defineixen i configuren.
2. Analitzar i aplicar el raonament crític a la comprensió de la Democràcia representativa versus participativa. Poder, govern i governabilitat.
3. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
4. Aplicar tècniques de participació: investigació acció participativa (IAP), al diagnòstic comunitari.
5. Dissenyar i desenvolupar processos participatius d'educació sociocomunitària.
6. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
7. Identificar, descriure i analitzar models didàctics, estratègies i materials curriculars sobre la cultura política i la cultura cívica.
8. Mantenir una actitud de respecte, pràctiques i comportaments que atenguin a l'equitat i inclusió.
9. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
10. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
11. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre el concepte de participació. Participació com a finalitat i com a mitjà per al canvi.
12. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre la participació ciutadana des de l'administració: models i dispositius.
13. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre la participació social des dels actors socials: moviments socials i associacions.
14. Treballar en equips multidisciplinars desenvolupant processos d'educació sociocomunitària.

Continguts

I. BLOC CONCEPTUAL

- Democràcia, política i participació: primera aproximació
- Estructura social i participació: democràcia i desigualtat
- Tipus de participació: cívica, comunitària i ciutadana
- Dimensions de la democràcia, la trinitat democràtica
- La dimensió dialògica: Ecosistema de participació. Canals i garanties
- Les associacions, mites i reptes

- L'acció comunitària
- La comunitat en acció
- Les infraestructures socials
- La transformació digital

II. BLOC METODOLÒGIC

- Sociogrames
- Debat públic: fases, actors i resultats
- Metodologies de síntesis. Com es fa un taller en un procés de participació
- Metodologies comunitàries
- Assemblees per sorteig i pressupostos participatius
- Ha servit per a alguna cosa? Avaluem la participació

III. CASOS I EXPERIÈNCIES

- Iniciatives ciutadanes
- Desenvolupament comunitari
- Infraestructura social

Metodologia

Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants. Sessions específiques de seminari supervisat pel professorat on mitjançant anàlisi de documents, resolució de casos i activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe Magistral	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13
Presentacions (i debat) a classe del treballs de grup	15	0,6	2, 4, 5, 7, 8, 10, 13, 14
Tipus: Supervisades			
Tutories grupals	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Tutories individuals	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi	40	1,6	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Realització de treballs	35	1,4	1, 2, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 14

Avaluació

L'avaluació continuada de l'assignatura es farà a partir de les proves següents

a) Un 50% de la nota final correspon a un examen final al mes de desembre sobre els continguts teòrics del programa i la bibliografia obligatòria (18/12/2023). El primer dia lectiu després de festes, es faran públiques les notes de la prova escrita, i l'alumne que així ho sol·liciti disposarà d'una tutoria individual per revisar la seva prova i demanar explicacions sobre els criteris de correcció d'aquesta.

b) Un 35 % de la nota correspon a la realització i exposició d'un treball de grup. Tots els treballs de grup seran discutits pel docent i el grup classe en sessió de seminari. Els treballs es lliuraran en format paper el dia 15/01/2024.

c) Un 15% de la nota correspon a l'assistència i participació activa a l'aula

Per aprovar l'assignatura serà obligatori la realització de totes les proves, haver aprovat l'examen (prova A) i haver obtingut un mínim de 4,5 (sobre 10) en el treball en grup. Tant l'examen com el treball en grup es podran recuperar mitjançant proves individuals a realitzar els dies 29/01/2024 i 05/02/2024.

L'assistència a les classes es considera un requisit imprescindible per poder aprovar l'assignatura. AVIS: El plagi en els escrits individuals i/o en els treballs és motiu de suspens de l'assignatura.

El sistema d'avaluació única de l'assignatura es el següent:

- Control de continguts. Es tracta d'un examen escrit i es farà el mateix dia que l'examen final de la avaluació continuada. El seu valor serà el 60% de la nota total del curs.

- Treball individual sobre qualsevol dels àmbits treballats a l'assignatura, a presentar el dia del control de continguts. El seu valor serà el 40% de la nota total del curs.

IMPORTANT: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació als seminaris	15%	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Presentació final del Treball en Grup	35%	0	0	1, 2, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14
Prova escrita	50%	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA:

Brugué, Q., Pindado, F., Rebollo, O. (2015) *Democràcia local en temps d'incertesa*. Associació Catalana de Municipis:Barcelona.

Pindado,F., Rebollo, O. (2015) "*Informe sobre el Debate público y Calidad Democrática*"; Barcelona, Edición propia IGOP. URL: https://igop.uab.cat/wp-content/uploads/2015/04/DEBATE_PUBLICO_2015_A4-IGOP.pdf

Dossier de lectures disponible en el campus virtual.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

ZUBERO, IMANOL (2017): El papel de la comunidad en la exclusión social. En Morata, T (2017) *Pedagogía social comunitaria y exclusión social*. Madrid. Ed. Popular

BRUGUÉ TORRUELLA, QUIM (2012): *És la política, idiotes!* Girona. Editorial l'Accent.

ALTMAN, D. (2010): *Democràcia directa, democràcia representativa i apoderament ciutadà*. Barcelona. Generalitat de Catalunya

CORTINA, ADELA (1997): *Ciudadanos del mundo. Hacia una teoría de la ciudadanía*. Barcelona. Editorial Alianza.

MONTERO, M. (2003): *Teoría y práctica de la psicología comunitaria*. Buenos Aires. Paidós.

REBOLLO, O. Y CARMONA, M. (2009): *Guia operativa d'acció comunitària*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Acció Social i ciutadania.

RENDUELES, CESAR (2020): *Contra la igualdad de oportunidades, Un Pamfleto igualitarista*. Barcelona: Editorial Seix Barral.

SUBIRATS, J. (2011). *Otra sociedad ¿Otrapolítica? De "no nos representan" a la democracia de lo común*. Barcelona: Icaria Editorail.

VALLES, JOSEP MARIA; MARTÍ, SALVADOR (2015): "Ciencia Política. Un manual. Nueva edición actualizada". Barcelona. España. Colección Ciencias Sociales. Editorial Ariel.

VILLASANTE, TOMAS; MONTAÑÉS, MANUEL; MARTÍ, JOEL (2000): "La investigación social participativa. Construyendo Ciudadanía". Red CIMS (Red de colectivos y movimientos sociales. Madrid: El Viejo Topo.

ZUBERO, I. (2015). *Innovación social: una propuesta para pensar las prácticas sociales en clave de transformación social*. A J. Subirats, A. García-Bernardos, & (eds), *Innovación social y políticas urbanas en España* (p. 9-24). Barcelona: Ariel.

Programari

No es preveu la utilització de cap programari específic per a la realització d'aquesta assignatura.